

Zephyranthes tubispatha

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Zephyranthes* is afgeleid van de Griekse woorden *zephyrus*, wat 'westelijke wind' of 'Zephyrus' (de Griekse god van de westenwind) betekent, en *anthos*, wat 'bloem' betekent. De naam verwijst naar de plotselinge verschijning van de bloemen na regenval, wat in het wild vaak geassocieerd wordt met de wind. Vandaar de veelgebruikte Engelse naam 'Rain Lily'. De soortaanduiding *tubispatha* is samengesteld uit de Latijnse woorden *tubus* (buis of pijp) en *spatha* (schutblad), wat verwijst naar het buisvormige schutblad dat de bloemknop omsluit.

Taxonomie

Zephyranthes tubispatha is een bolgewas dat tot de lelie-achtige groep van de eenzaadlobbigen behoort. De soort is recentelijk, door fylogenetische studies, ondergebracht in het geslacht *Zephyranthes*, hoewel het lange tijd bekend stond onder de naam *Habranthus tubispathus* en vele verwante synoniemen. De bloemen van deze soort, net als andere voormalige *Habranthus*-soorten, staan vaak schuin of gebogen op de steel, in tegenstelling tot de rechtopstaande bloemen van de 'klassieke' *Zephyranthes*-soorten.

- Rijk: Plantae
- Orde: Asparagales
- Familie: Amaryllidaceae (Narcisfamilie)
- Onderfamilie: Amaryllidoideae
- Geslacht: *Zephyranthes*
- Soort: *Z. tubispatha*

Synoniemen

De nomenclatuur van deze soort is complex door de recente herindeling van de geslachten *Zephyranthes* en *Habranthus*. De plant is onder zeer veel namen bekend geweest, vooral de namen die geassocieerd zijn met het voormalige geslacht *Habranthus* en de varianten daarvan, evenals oudere benamingen. De meest voorkomende synoniemen zijn:

- *Habranthus tubispathus* (L'Hér.) Traub (nu de meest gebruikte naam in de horticultuur)
- *Habranthus andersonii* Herb. (vaak gevonden in kwekerslijsten)

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

- *Habranthus texanus* (Herb.) Herb. ex Steud.
- *Amaryllis tubispatha* L'Hér. (basioniem)
- *Zephyranthes andersonii* (Herb.) Benth. & Hook.f.
- *Hippeastrum andersonii* (Herb.) Baker

Variëteiten en cultivars

Zephyranthes tubispatha is een botanische soort die vooral wordt gekweekt vanwege haar natuurlijke charme en de plotselinge bloei na regen. Er zijn weinig tot geen formele cultivars in de strikte zin van het woord bekend. De variabiliteit binnen de soort en de synoniemen heeft echter geleid tot de beschrijving van enkele kleurvormen of varianten, hoewel deze niet altijd formeel als cultivar zijn geregistreerd:

- *Zephyranthes tubispatha* var. *rosea* (of forma *rosea*): Dit is een vorm die wordt gekweekt met rozige bloemen, maar wordt soms ook beschouwd als een natuurlijke hybride.
- Er bestaan ook natuurlijke variaties in kleurintensiteit en de mate van brons- of koperkleurige vlekken, vooral met betrekking tot de voormalige naam *Habranthus andersonii* en de subvariëteiten daarvan, zoals var. *cupreus*.
- *Zephyranthes tubispatha* 'texensis', ook wel bekend als de 'Texas' Rain Lily of koperlelie, is een bolgewas met goudgele tot oranje bloemen die verschijnen na regenval. Het is een sterke, laaggroeiende plant die bekend staat om zijn schattige, trechtervormige bloemen en grasachtige bladeren.

Familie

Zephyranthes tubispatha behoort tot de Amaryllidaceae, de Narcisfamilie. Dit is een familie van bolgewassen die wereldwijd voorkomen en bekendstaan om hun opvallende, vaak trechter- of trompetvormige bloemen die op lange stelen verschijnen. Andere bekende geslachten in deze familie zijn *Narcissus* (Narcis) en *Hippeastrum* (Amaryllis).

Hoogte

De totale hoogte van de bloeistengel en de bloem ligt doorgaans tussen de 15 en 30 centimeter, met sommige planten die de 45 centimeter kunnen bereiken. Het blad blijft vaak lager, in een grasachtige pol.

Bloemkleur

De bloemen zijn opvallend goudgeel, oranjegeel of crème-geel. Ze hebben vaak een koperachtige of bronskleurige zweem of adering aan de buitenkant van de bloembladen (*tepalen*), met name op de bloembuis en de achterkant van de tepalen, wat de plant de Engelse naam 'Copper Lily' heeft gegeven. De bloemen zijn solitair, trechtervormig en staan op een lichte hoek ten opzichte van de stengel.

Bladkleur

De bladeren zijn smal en grasachtig, met een licht- tot donkergroene kleur. Ze zijn doorgaans lijnvormig (*linear*) en verschijnen vaak na de bloei, of ze zijn al aanwezig, maar blijven onopvallend totdat de bloemen verschijnen.

Bloeiperiode

De bloei is onvoorspelbaar en afhankelijk van vocht, wat typerend is voor 'Rain Lilies'. De bloei vindt plaats in de zomer en herfst, meestal kort na zware regenval of watergift, vandaar de bijnaam. Eenmaal gevestigd, kan de plant meerdere keren bloeien gedurende het seizoen.

Standplaats

Dit bolgewas prefereert volle zon tot lichte schaduw. Het heeft een goed doorlatende, zanderige, grindhoudende of normale tuingrond nodig. Hoewel de plant van nature in vochtige gebieden groeit, is ze, eenmaal gevestigd, verrassend droogtetolerant. Voor een succesvolle bloei in potten is een goed drainage essentieel. De bollen moeten ondiep worden geplant.

Herkomst

Zephyranthes tubispatha is inheems in Zuid-Amerika, met een natuurlijk verspreidingsgebied dat zich uitstrekt van Bolivia en het zuiden van Brazilië tot Uruguay en het noordoosten van Argentinië. Het komt ook voor als genaturaliseerde soort in delen van Noord-Amerika, met name in Texas (waar het bekend staat als 'Rio Grande Copperlily').

Soort gewas

Het is een overblijvend kruidachtig bolgewas (*perennial bulbous geophyte*). De plant wordt gebruikt als randbeplanting, in rotstuinen en is zeer geschikt voor teelt in potten, vooral in koudere klimaten waar hij vorstvrij moet overwinteren.

Vermeerderingswijze

De plant kan worden vermeerderd door zaad of door het verwijderen en verplanten van de kleine bollen (*offsets*) die in de winterperiode van de moederbol worden gescheiden. De offsets kunnen het beste in het winterseizoen of vroeg in de lente worden verplaatst en opgepot. De soort zaait zich ook vrij gemakkelijk uit.

Klimaatzone

Zephyranthes tubispatha is matig winterhard en kan lichte vorst verdragen, maar is niet bestand tegen langdurige of strenge vorst. De plant gedijt het beste in subtropische tot warme gematigde klimaten, overeenkomend met USDA hardheidszones 8 tot 10, mits ze in de winter droog gehouden worden. In koudere zones moet de bol vorstvrij overwinteren.

Insecten

De bloemen zijn aantrekkelijk voor bestuivers. Ze trekken met name bijen aan, waardoor het een waardevolle aanvulling is in vlindertuinen of tuinen gericht op biodiversiteit. De plant is over het algemeen niet erg gevoelig voor ziekten of plagen.

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:67314-1>

<https://plantlust.com/plants/4885/zephyranthes-tubispatha/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Zephyranthes_tubispatha

<https://www.rhs.org.uk/plants/8195/habranthus-tubispathus/details>

<https://bihrmann.com/caudiciforms/subs/hab-tub-sub.asp>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Zephyranthes</i> (westelijke wind/Zephyrus + bloem); <i>tubispatha</i> (buisvormig schutblad)
Taxonomie	<i>Rijk:</i> Plantae, <i>Familie:</i> Amaryllidaceae, <i>Geslacht:</i> <i>Zephyranthes</i> , <i>Soort:</i> <i>Z. tubispatha</i>
Synoniemen	<i>Habranthus tubispathus</i> , <i>H. andersonii</i> , <i>H. texanus</i> , <i>Amaryllis tubispatha</i> , <i>Zephyranthes andersonii</i>
Variëteiten en cultivars	Zeer weinig formele cultivars; meest genoemde vorm is var. <i>rosea</i> (rozige bloemen)
Familie	Amaryllidaceae (Narcisfamilie)
Hoogte	15 tot 30 centimeter
Bloemkleur	Goudgeel, oranjegeel of crème-geel, vaak met koperachtige/bronskleurige zweem aan de buitenkant
Bladkleur	Groen, smal en grasachtig (lineair)
Bloeiperiode	Zomer en herfst, onvoorspelbaar (bloeit na regenval)
Standplaats	Volle zon tot lichte schaduw, goed doorlatende, zanderige, grindhoudende grond
Herkomst	Zuid-Amerika (Bolivia, Zuid-Brazilië, Uruguay, Argentinië); genaturaliseerd in Texas (VS)
Soort gewas	Overblijvend bolgewas (<i>perennial bulbous geophyte</i>), 'Rain Lily', rotsplant
Vermeerderingswijze	Zaad, offsets (dochterbollen)
Klimaatzone	Matig winterhard (USDA Zone 8-10); vereist vorstvrije overwintering in koudere zones
Insecten	Trekt bijen aan (bestuiving)

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>